

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

08.12.2011

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını istiyorum.

Gereğini arz ederim
Saygılarımla

Sinan AYGÜN
Ankara Milletvekili

Özelleştirmenin temel amacı kamuya ait işletmelerin özel sektöre devredilerek daha etkin ve verimli çalışmasının sağlanması, verimsizlik ve etkin çalışmamaları nedeniyle zarar üreten işletmelerin devlet ve toplum üzerinde yarattığı yükün ortadan kaldırılmasıdır.

Devlete ait elektrik dağıtım bölgeleri de bu nedenle 1980'li yıllarda özelleştirme kapsamına alınmaya başlanmıştır. Devletin gereken yatırımları yapamaması, dağıtım hatlarının eskimesi, bundan kaynaklanan kayıpların artması, siyasi iktidarların popülist müdahaleleri nedeniyle devletin kaçak elektrik kullanımını önleyememesi dağıtım bölgelerinin özelleştirme kapsamına alınmasındaki temel nedendir.

Elektrik dağıtım işi özelleştirme kapsamına alınırken, toplum şu gerekçelerle ikna edilmişti:

"Elektrik dağıtımını özel sektöre devredeceğiz. Özel sektör, devletin yapamadığı yatırımları yapacak, dağıtım hatları yenileceği için elektrik kayıpları azalacak. Devralan özel şirket de kayıplar azaldıkça daha fazla para kazanabilecek. Böylece daha fazla yatırım yapacak. Elektrik dağıtımını özelleştirildiğinde siyasi müdahaleler söz konusu olmayacağı için özel şirketler daha etkili müdahale edecek ve kaçak kullanım da azalacak."

Vatandaşın ödediği elektrik faturalarında 2011 yılı başından itibaren kayıp kaçak ve sayaç okuma bedelinin eklendiğinin ortaya çıkması ile başlayan tartışmalar, özelleştirmenin amacından saptığını ve bambaşka bir anlam kazandığını göstermektedir. Elektrik faturalarına konulan kayıp kaçak bedeli bunu kanıtlamaktadır.

Elektrik faturalarından sadece kayıp kaçak ve sayaç okuma bedeli değil, "dağıtım bedeli", "perakende hizmet satış bedeli", "sayaç okumaya ilişkin perakende satış hizmeti bedeli", "iletim bedeli", "TRT payı", "elektrik enerjisi fonu" ve "belediye tüketim vergisi" gibi birçok pay ve bedel alındığı belirtilmektedir. Bunlar elektrik özelleştirmelerinin sorgulanır hale getirmiştir.

Bu bilgiler ışığında;

1 - Elektrik faturalarında yer alan "sayaç okuma bedeli", "dağıtım bedeli", "perakende hizmet satış bedeli", "sayaç okumaya ilişkin perakende satış hizmeti bedeli", "iletim bedeli" gibi bedellerin her birinin ayrı ayrı açıklaması nedir? Bu bedellerin bileşiminde neler yer

almaktadır? Bedeller hangi ekonomik gereklilikler ya da zorunluluklardan kaynaklanmaktadır?

2 - Elektrik dağıtım işini üstlenen şirketlerle yapılan sözleşmelerde elektrik fiyatlarına ilişkin devleti ve vatandaşları ilgilendiren hangi yükümlülükler yer almaktadır? Bu yükümlülüklerin gerekçeleri nelerdir?

3 - Elektrik dağıtım işinin özelleştirmesini alan şirketin görevi Elektrik Üretim Şirketi'nden aldığı elektriği tüketiciye satmak ve parasını hesaplayıp tahsil etmek değil midir? Sayaçları okumak ve sattığı malın bedelini hesaplamak elektrik dağıtım şirketinin işi olduğuna göre; bu şirketin üstlendiği görevin ayrılmaz bir parçası olan bu işin bedelini niye tüketiciye ödetiyorsunuz? Bu o şirketlerin sayaç memurlarının maaşını halka ödetmek değil midir?

4 - Dağıtım işini devralan özel şirketin sayaç okuma memurlarının maaşlarını tüketici ödüyorsa söz konusu şirketler yarın; çalıştırdıkları mühendisler, işçiler, çaycılar, odacıların maaşlarını da tüketiciden isterse ne diyeceksiniz?

5 - Özelleştirilen dağıtım şirketlerinde, santralden çıkan elektrik tüketiciye ulaşıncaya kadar hatlarda meydana gelen iletim kayıplarının ne kadar "iletim", ne kadar "dağıtım kaybı" sayılmaktadır?

6 - Santrallerden dağıtım bölgelerine, dağıtım bölgelerinden tüketiciye kadar zincirde, ayrı ayrı, bölgelere göre kayıp oranları nedir? Bölgelere göre kaçak oranları ne kadardır?

7 - Kayıp kaçak bedeli hangi kriterlere göre hesaplanmaktadır? Bölgeler arasında farklılıklar var mıdır? Varsa bölgelere göre kayıp bedelleri ne kadardır?

8 - Bu kayıp oranları faturalara hangi ilkelere göre ve nasıl yansıtılmaktadır? Kayıpların bütün faturasını tüketiciler mi üstleniyor, yoksa elektrik üretim şirketleri, dağıtım şirketleri arasında da paylaştırılıyor mu?

9 - Sayaç okuma bedeli neye göre belirlenmektedir? Rakam bölgelere göre ne kadardır?

10 - Özelleştirilerek devredilen elektrik dağıtım şirketlerinde kayıp ve kaçacağı önlemek görevi kimindir? Dağıtım işini alan şirketlerle yapılan sözleşmeler bu konuda ne demektedir?

11 - Özelleştirilen dağıtım şirketlerinin dağıtım sırasında ortaya çıkan elektrik kaybını azaltmak için yapılması gereken yatırımları kim yapmaktadır? Bu konuda sözleşmelerde ne denmektedir?

12 - Kayıpları önlemek için yapılan yatırımlar için gereken kaynağı kim, nasıl sağlamaktadır? Bu konuda sözleşmelerde yer alan hükümler nasıldır?

13 - Dağıtım şirketlerinin yetki sahasındaki elektrik kaçaklarını önlemek kimin görevidir? Devletin mi, yoksa dağıtım işini alan özel şirketin mi? Sözleşmelerde bu konuda ne denmektedir?

14 - Elektrikteki kayıp ve kaçakları önlemek dağıtım işini üstlenen özel şirketin görevi değilse, kayıpları önlemek için gereken yatırımları halk finanse ediyorsa, elektrik dağıtım şirketleri niye özelleştirildi? Bu ne tür bir özelleştirme? Dünyada bu tür özelleştirmenin örneği var mıdır?